

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr. za četr leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu. — Ustanovniki in deležniki tiskov. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolek 30 kr.

Prošnja do svetlega cesarja,

ktero je politično društvo „Slovenije“ v Ljubljani v obnem zboru 25. dne januarja sklenilo, je denes na čelu našega lista ponatisnjena, da jo vsakdo lahko čita in vè, kaj da podpiše. Podpisati sme vsak avstrijski državljan, ne glede na znesek davka, ki ga plačuje. — Ni treba, da se ravno pod tiskano prošnjo podpisuje, ampak zadostuje, če so podpisi na čedni pòli belega papirja, na katero se od zgoraj sledeče napiše: Mi podpisani pristopimo k prošnji slovenskih rodoljubov do presvetlega cesarja v zadevi direktnih volitev.

Rodoljubi pa imajo zdaj najlepšo priliko za blagor naroda kaj storiti. Slednjič naznanjamo, da rad prevzame podpisane prošnje blagorodni g. grof Ferd. Brandis, prvosednik kat. pol. društva v Mariboru, kateri bode poskrbel, da pridejo prošnje na svoje mesto, ako se vsaj do 23. t. m. v Maribor pošljejo. Prošnja se glasi tako-le:

Vaše ces. kr. apostolsko Veličanstvo!

Najmilostivejši Cesar in Gospod!

S pravim veseljem in živo hvaležnostjo so Najvišemu prestolu zvesto udani avstrijski narodi spomenske besede Vašega c. k. apostolskega Veličanstva čuli: Naredite mir med mojimi narodi!

Upali smo, da se bode to vzvišeno odločenje tem prej izpolnilo, ker je Vaše Veličanstvo izvolilo pozvati v svetovalstvo Svoje najvišje krone take može, katerim je bil lepi nalog dan, pomirjenje med narodi in deželami Habsburške monarhije doseči.

Pričakovati smo imeli to tem prej, ker spoznavamo v diplomu od 20. oktobra 1860. l., katero je Vaše Veličanstvo kot neprekljcljiv državni zakon slovesno proglasilo, zagotovljeno podlogo onega obnovenja avstrijskega cesarstva, v kate-

rega okvirjih bi vsi stoletja skupaj živeči narodi, varovaje svoje narodne in zgodovinske pravice, razvijali se veselo in povzdignili skupno Avstrijsko domovino do moči, ki je njenega visocega poklica vredna.

Obžalujemo pak, da moramo Vašemu Veličanstvu izpovedati, da se ta naša lojalna upanja niso izpolnila, temveč da se je pod sedanjo vladu Vašega Veličanstva moč in veljavo države slabeči razpor še pomnožil.

A naravnost nepregledno daleč bi ta razpor posegel, ako bi se izvršile zadnje dni priobčene namere o državnem Avstrijskem zastopu, kakoršne ima ena posamezna stranka naše velike domovine, — namere, ki potrjeno pravo deželnih zborov uničujeje, ravnopravnost avstrijskih narodov na korist one stranke škodujeje, in utrujeje absolutno gospodstvo ene manjšine nad vsemi narodi in strankami, ki ne spadajo k tej posamezni stranki.

Slovenski narod, čegar sinovi so v neprestani zvestobi in udanosti za Najviši prestol Vašega Veličanstva v tolikih bitvah navdušeno in pogumno krvaveli, ob mirnem času pa vselej zvesto svoje državljanske dolžnosti izpolnjevali, — ne more se sprijazniti s takimi namerami tem manj, ker je jasno, da imajo ta cilj, Avstrijskim Slovanom najvažnejše državljansko pravo kratiti, namreč pravo pristojnega in pravičnega parlamentarnega zastopstva.

Ta krivica bi pa Slovence tem huje zadela, ker po nameravani volilni reformi bi imel pol drug milijon broječi slovenski narod s komaj dvanajstimi poslanci zastopan biti.

Vaše Veličanstvo! Vedno zvesti slovenski narod je živo prepričan, da očetovsko srce njegovega blagega in pravičnega cesarja vse narode in plemena z enako ljubeznijo objemlje. Iz tega trdnega prepričanja gledajo narodi s tem večjim zaupanjem k Vašemu Veličanstvu, ker hočejo ono

protečo nevarnost odvrniti, ki je izražena v Vašem Veličanstvu že izročeni adresi češkega naroda, da bi se s to nameravano volilno reformo „dejanstvene razmere ustvarile, katere bi celó posredujoči oblasti Vašega Veličanstva zavire delati mogle.“

Vaše Veličanstvo!

V tem resnem času stopamo pred posvečeni prestol Vašega Veličanstva s spoštljivo prošnjo: naj izvoli Vaše Veličanstvo vsled Svoje vladarske oblasti ustaviti to ravnanje na pogubonosnem potu in v svetovalstvo Najviše krone može poklicati, ki bodo na podlogi polne ravnopravnosti zaželeno spravo med narodi in deželami uresničili.

Bog ohrani, Bog blagoslovi Vaše Veličanstvo!

Obravnave štajerskega dež. zbora.

XVIII. Seja 5. dec. 1872. Oddanih je bilo več prošenj, med katerimi je ona celjskega okr. zastopa gledé uravnanja Savinje izročena fin. odseku, in prošnja občine Janževivrh-Arlice pri Ribnici oddana po g. dr. Vošnjaku, da se zopet vpelje dovoljenje k ženitvi. Tě in mnoge druge prošnje ostale so nerešene, tudi preuredba občinskega reda bo počivala leta dni v prahu. Deželni zbori imajo po ustavaški politiki vse premalo časa za koristno delovanje. — Iz poročila fin. odseka o stanju deželnega premoženja pozvedamo, da je na dobrem. Plačati ima za tekoče leto dež. blagajnica obresti . . . 129.096 gl. sama pa dobiva obresti za . . . 285.421 gl. toraj preostaje blagajnici: . . . 156.325 gl. Po predlogu šolskega odseka se sklene, da dobijo učitelji enorazrednih ljudskih šol, ki so v III. in II. razredu plače, od 1. jan. 1873 osebne priklade letnih 60 gold. — Srenji Freiberg v muriškem okraju se dovoli, da se loči srenje Ranten, s katero je dozdej zložena bila. Stvar je običnega pomena vredna zato, ker je odsek za občinske zadeve v poročilu o preuredbi srenjskega reda, izdelanega po dež. odboru, v obče priporočal združenje srenj, ako posamezne opravkom samouprave niso kos, gledé omenjene srenje je pa, in scer po pravici, predlagal ločitev, ker je srenja Ranten bolj ubožna in mora toraj freiberska samo zaradi ubožnejše srenje več priklade plačevati, zaradi česar ste srenji že več let v vednem prepiru živele. — Enake so pa razmere v mnogih krajih, in bolj ko bode postava komandirala zloževati srenje, več bo tudi nezadovoljnosti, in — preprirov. Več prave svobode bi toraj bilo srenjam želeti, da se namreč družijo, kar je rado skupej, in loči, kar skupej ne sodi, pred vsem pa, da se polajšajo srenjam muke uradniških pisarij.

Dolg in živ razgovor navstane pri predlogih finančnega odseka zastran tehnike v Gradcu, ali bi se zidalo novo poslopje, kakor predlaga večina dež. odbora, ali ne? Že 1. 1870 je dež. zbor dovolil 40.000 gld., da se pokupijo poslopja

stoječa na onem mestu, kjer je namenjen prostor za novo tehniko. Izdelati so dali za 5000 gld. že tudi načrt in dozdevni stroški za novo, velikansko poslopje so preračunani na 1½ mil. in 5000 gold. — Večina finančn. odseka pa ni pritrdila predlogu dež. odbora, marveč nasvetovala, da se naj onih že dovoljenih 40.000 gld. porabi v pripravljanje omenjenega prostora ne gledé na to, ali se bode novo poslopje stavilo ali ne, za zdaj pa samo razširi kemijski laboratorij, ki je premajhen, za kar se naj privoli 8000 gld. — Manjšina fin. odseka je pa v smislu dež. odbora predlagala, da naj dež. odbor natančni račun za stavljenje novega poslopja in potrebnega pohištva napraviti skuša in prihodnjemu dež. zboru predloži.

Sreča, da je dež. zbor s 36 proti 19 glasom sprejel predloge večine fin. odseka. Veseli nas, da so med 36 glasovi tudi oni slovenskih poslancev. Stvar je pa ta-le: Krivica bi bila deželi nakladati strahoviti strošek za novo poslopje, ko vendar to šolo komaj tretjina štajarskih, 2 tretjini pa vnenjih dijakov obiskuje. Krivica bila bi tem večja, ker moramo Štajarci prilagati za tehnike po drugih deželah, ktere vzdržuje država, to je obdačenci, v tem ko država za graško tehniko nič ne stori. Vsi govorniki, ki so proti stavljenju novega poslopja ob dež. stroških bili, so toraj prav imeli poudarjaje, da naj država stroške prevzame, do tačas se pa potrpi kakor se more. Nasprotnih misli bili so posebno graški poslanci, ki so se čudno bahali s slavo svoje tehnike in zahtevali, da se naj strošek za stavljenje nemudoma dovoli, sicer tehnike slava obledi. Po mislih dr. Rechbauerja bilo bi nespametno državne pomoči čakati, v tem pa stavljenje poslopja odlašati. V pojasnjenje te nespameti povedal je pravljico o kmetskem fantu, kteremu so v hudi zimi prsti pozebli, kateri je pa svojega očeta dolžil, rekoč: „Prav se mojemu očetu godi, zakaj mi niso rokavice kupili?“ Blezo enako — dostavlja R. — se nam godi: mi tirjamo, da nam država šolo postavi; preden pa država v pomoč priteče, pustimo šolo pod zlo iti. — Smešno; če je tehnika v sedanjih prostorijah tako slavna postala, zakaj bi šla rakovo pot, ako v sedanjem poslopiju še nekaj časa ostane. Ono pravljico je pa lahko popraviti s tem, da je fant sam prav bedast bil, ko ni rok v žep dal, da bi mu ne bile pozeble. — Če ne moremo, kakor bi hoteli — rekel je pri tej priliki g. dež. odbornik Herman, — moramo pa, kakor zameremo. —

XIX. Seja 6. dec. 1872. V katastralno cenilno komisijo voli se bar. Washington. — V deželni odbor se je namesto odstopivšega Plankensteinerja izvolil dr. Michl s 13 glasovi proti dr. Schreinerju, graškemu županu, ki je dobil — od 25 oddanih glasov — le 10. Poročevalec v „Sl. Narodu“ pravi, da je dr. M. dober jurist in tudi v narodnem oziru ne prenapet. Želeti je res zmernih in modrih mož v dež. odboru, ki imajo sree